

Sygn. akt I ACa 887/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Paweł Rygiel</i>
Sędziowie:	SSA Maria Kus-Trybek SSA Jerzy Bess
Protokolant:	st. prot. sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2012 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa K. O.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego wS.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 11 maja 2012 r. sygn. akt I C 1932/11

1. ***oddala apelację;***
2. ***odstępuje od obciążania powoda kosztami postępowania apelacyjnego;***
3. ***przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach na rzecz adw. S. S. z Kancelarii Adwokackiej w K. przy ul. (...) kwotę 6.642 zł (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa złote), w tym 1.242 zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.***

sygn. akt I ACa 887/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy oddalił powództwo K. O. przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Rejonowego w S.o zapłatę 140.000 zł. tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia oraz odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu.

Zgłoszone w sprawie roszczenie powód wywiódł z faktu, iż w sposób skuteczny nie doszło do wyegzekwowania przez niego w drodze egzekucji sądowej świadczenia objętego tytułem wykonawczym.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na ustaleniu, że 8 lipca 2003 roku K. O. wystąpił do komornika sądowego w S. o wszczęcie, na podstawie tytułu wykonawczego – wyroku Sądu Rejonowego w Starachowicach z dnia 11 czerwca 2003 roku, sygnatura akt VI P (...), egzekucji przeciwko dłużnikowi (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L.. Sąd I instancji ustalił także, że przeciwko temu samemu dłużnikowi prowadzone były 104 postępowania egzekucyjne z wniosku różnych wierzycieli, w 18 sprawach postępowanie zakończyło się wyegzekwowaniem należności, natomiast w 86 zostało umorzone.

Według ustaleń Sądu Okręgowego, w toku postępowania egzekucyjnego komornik:

- po sporządzeniu opisu i oszacowania próbował sprzedać nieruchomości dłużnika w trybie licytacji wyznaczonych na 3 września 2003 roku i 14 grudnia 2003 roku i wobec nie sprzedania nieruchomości mimo dwukrotnej licytacji i nie przejęcia ich przez wierzycieli, 5 stycznia 2004 roku umorzył postępowanie w przedmiocie egzekucji z nieruchomości;

- w dniu 2 grudnia 2004 roku na wniosek wierzyciela (...) Bank komornik zajął ruchomości dłużnika, część sprzedał w drodze licytacji w dniu 30 sierpnia 2005 roku, 4 listopada 2005 roku umorzył postępowanie co do ruchomości niesprzedanych w II terminie licytacji i przekazał wierzycielom wyegzekwowaną część należności, w tym powodowi - w dniu 3 marca 2006 roku - kwotę 843,28 złotych;

- dnia 2 lutego 2006 roku komornik ponownie wszczął egzekucję z nieruchomości dłużnika, po uchyleniu przez Sąd czynności dotyczących pierwszych terminów licytacji i zawiadomieniu powoda, że nowy opis i oszacowanie sporządzone zostaną tylko na wniosek dłużnika lub wierzyciela, w drugim terminie licytacji w dniu 4 września 2007 roku dokonał sprzedaży nieruchomości; 5 września 2007 roku zajął ruchomości dłużnika, a 13 marca 2008 roku wobec bezskuteczności licytacji umorzył postępowanie w tym zakresie;

- dnia 17 marca 2008 roku komornik zawiadomił powoda o stanie egzekucji wzywając do złożenia wniosku lub oświadczenia w trybie art. 827 § 1 w zw. z art. 760 § 2 k.p.c., pod rygorem umorzenia egzekucji i postanowieniem z 28 marca 2008 roku na podstawie art. 824 pkt 3 k.p.c. egzekucję umorzył.

Dokonując prawnej oceny roszczenia Sąd Okręgowy wskazał, że – stosownie do treści art. 23 ust.1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji - Skarb Państwa jest odpowiedzialny solidarnie za szkody wyrządzone przez komornika przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu czynności. Obowiązkiem powoda było więc wykazanie niezgodności z prawem działania lub zaniechania komornika i doznania szkody oraz istnienia pomiędzy nimi adekwatnego związku przyczynowego.

W ocenie Sądu Okręgowego powód nie wykazał wyżej wskazanych okoliczności.

Sąd podkreślił, że powód w toku postępowania egzekucyjnego nie kwestionował żadnych czynności podejmowanych przez komornika. Wskazał także, że nie są spełnione przesłanki uzasadniające roszczenie na podstawie 417 § 1 k.c. ani art. 417² k.c., albowiem powód nie wykazał niezgodnego z prawem działania lub zaniechania w związku ze sprawowaniem przez Prezesa Sądu Rejonowego w S.nadzoru nad działalnością komorników sądowych, ani też wyrządzenia przez zgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej przez stronę pozwaną wyrządzenia szkody na osobie.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód zaskarżając go w całości i wnosząc o jego uchylenie.

Skarżący podniósł zarzuty naruszenia prawa procesowego tj. rozpoznania sprawy w składzie jednoosobowym zamiast składu trzech sędziów zawodowych; niedbałości w dochodzeniu do prawdy materialnej, w szczególności zaś niewyjaśnienie, dlaczego komornik w okresie od 2003 do 2006 roku wyegzekwował jedynie 843,28 złotych, mimo posiadania przez dłużnika znacznego majątku; naruszenie art. 227 k.p.c. poprzez zakazanie powodowi składania

szczegółowych zeznań co do faktów mających istotne znaczenie i niedopuszczenie dodatkowych istotnych dowodów; art. 210 § 1 i 2 k.p.c. poprzez uniemożliwienie powodowi zadawania pytań komornikom prowadzących egzekucję; art. 208 k.p.c. poprzez niewyciągnięcie konsekwencji wobec niestawiających na rozprawie komorników i przedstawicieli strony pozwanej; niedokładne zbadanie zgromadzonego materiału dowodowego, brak obiektywizmu i stronniczość w ocenie istotnych faktów oraz zarzut naruszenia prawa materialnego poprzez błędną interpretację art. 417 k.c.

Strona pozwana wniosła o odrzucenie apelacji w zakresie, w którym powód zaskarżył punkt II wyroku oraz oddalenie apelacji w pozostałym zakresie lub w całości w razie nieuwzględnienia wniosku o jej częściowe odrzucenie, w każdym zaś przypadku o zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Brak było podstaw do odrzucenia apelacji w zakresie zaskarżenia punktu II wyroku Sądu I instancji, apelujący ma bowiem interes prawny w zaskarżeniu niekorzystnego dla niego rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Apelacja powoda jako bezzasadna podlegać jednak musiała oddaleniu.

Sąd odwoławczy w pełni podziela i przyjmuje za własne ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy. Ustalenia te zostały dokonane w oparciu o przeprowadzone dowody, których ocena mieści się w granicach wyznaczonych art. 233 § 1 k.p.c.

Podniesiony przez apelującego zarzut rozpoznania sprawy w składzie jednoosobowym zamiast, z uwagi na zawilóść sprawy, w składzie trzech sędziów zawodowych nie mógł zostać uwzględniony. Możliwość i ocena doboru spraw w aspekcie rozpatrzenia ich w składzie trzech sędziów zawodowych pozostawiona została prezesowi sądu. Kompetencja prezesa sądu ma charakter wyłączny, a prawidłowość jego decyzji w tym zakresie nie podlega ocenie Sądu Odwoławczego.

Nie mógł się także ostać zarzut niedbałości Sądu I Instancji w dochodzeniu do prawdy materialnej. W myśl przepisu art. 232 k.p.c. to strony obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Przewidziane w tym przepisie uprawnienie Sądu do dopuszczenia dowodu niewskazanego przez stronę ma charakter wyjątkowy i nie kreuje obowiązku Sądu podjęcia za stronę zadania wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy. To strony, a nie sąd, są wyłącznymi dysponentami toczącego się postępowania i one ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Oznacza to, iż na powodzie spoczywał ciężar udowodnienia, że spełnione zostały przesłanki uwzględnienia zgłoszonego roszczenia.

Powód nie wykazał zaistnienia nieprawidłowości w toku jego przesłuchania w charakterze strony. Twierdzenia powoda w tym zakresie nie znajdują odzwierciedlenia w protokole rozprawy z dnia 30 kwietnia 2012 roku, o którego sprostowanie lub uzupełnienie powód nie wniósł.

Nietrafny okazał się zarzut naruszenia art. 208 i art. 210 § 1 i 2 k.p.c. poprzez nie wyciągnięcie konsekwencji wobec niestawiających na rozprawie komorników i przedstawicieli strony pozwanej i przez to uniemożliwienie powodowi zadawania pytań komornikom prowadzących egzekucję. Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 84 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy na wniosek strony pozwanej zawiadomił komorników sądowych A. K. i G. N. o toczącym się procesie i wezwał ich do wzięcia w nim udziału. Wezwanie to miało ten skutek, iż osoby wezwane mogły zgłosić swe przystąpienie do strony pozwanej jako interwenienci uboczni. Z uprawnienia tego wskazane osoby nie skorzystały, nie brały zatem udziału w postępowaniu. Sąd oddalił wnioski dowodowe o przesłuchanie w/w komorników w charakterze świadków, nie było zatem podstaw do ich wzywania do stawienia na rozprawie. W odniesieniu zaś do stron obecność na rozprawie jest ich prawem a nie obowiązkiem.

Zarzut uniemożliwienia powodowi zadawania pytań komornikom nie mógł zostać uwzględniony nawet przy przyjęciu, że stanowił on w rzeczywistości zarzut błędnego oddalenia wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań wymienionych osób. Uchybienie dowodowe bez względu na jego istotność może być podniesione w formie zarzutu apelacyjnego, pod warunkiem zachowania przesłanek wskazanych w art. 162 k.p.c. Powód zaś reprezentowany przez pełnomocnika

będącego adwokatem nie zgłosił do protokołu zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. do postanowienia Sądu Okręgowego o oddaleniu tego wniosku dowodowego. Brak wpisania zastrzeżenia do protokołu powoduje utratę uprawnienia do powoływania się na nie, chyba że chodziłoby o przepisy postępowania, których naruszenie sąd powinien wziąć pod uwagę z urzędu, albo że strona uprawdopodobni, iż nie zgłosiła zastrzeżeń bez swojej winy. Odmowa przeprowadzenia dowodu nawet z naruszeniem przepisów postępowania nie jest uchybieniem, które Sąd powinien wziąć pod uwagę z urzędu, powód zaś nie wykazał, by nie zgłoszenie zastrzeżenia nie wynikało z jego winy.

Niezależnie od powyższego ocenić należy, że dowód z przesłuchania komorników w charakterze świadków był nieprzydatny. Okoliczności faktyczne dotyczące przebiegu postępowania egzekucyjnego zostały ustalone na podstawie analizy akt komorniczych. Zeznania świadków w tym zakresie nie mogły zmienić treści ustaleń Sądu co do przebiegu tego postępowania. Tym samym Sąd uprawniony był do pominięcia przedmiotowych dowodów, z odwołaniem się do treści art. 217 § 2 kpc.

Niezasadny okazał się również zarzut niedokładnego zbadania przez Sąd zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, braku obiektywizmu i stronniczości w ocenie istotnych faktów. Zarzut ten został przez apelującego sformułowany w sposób ogólnikowy, uniemożliwiający stwierdzenie, czy odnosi się on do naruszenia przez Sąd I instancji reguł swobodnej oceny dowodów, czy też błędnego ustalenia okoliczności faktycznych sprawy. Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie można poprzestać na stwierdzeniu, że dokonane ustalenia faktyczne są wadliwe, odnosząc się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Niezbędne jest wskazanie przyczyn, które dyskwalifikują postępowanie sądu w zakresie ustaleń.

Nie kwestionując dokonanej przez Sąd oceny dowodów, a jedynie wadliwe ustalenia faktyczne skarżący powinien zaś wykazać, że wnioski Sądu nie wynikają w sposób logiczny z analizy dowodów uznanych przez Sąd za wiarygodne. Nie jest natomiast, w żadnym wypadku, wystarczające do zakwestionowania ustaleń Sądu I instancji przekonanie strony o odmiennych wnioskach, jakie należałoby wyciągnąć ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Wskazać zatem należy, że apelujący nie wskazał na czym konkretnie polegać miałby błąd Sądu i nie wykazał, by Sąd I instancji dokonując ustaleń faktycznych uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego.

W pełni należy podzielić argumentację prawną Sądu Okręgowego. W szczególności prawidłowo uznał Sąd I instancji, iż podstawą zasądzenia odszkodowania jest ustalenie, że na skutek niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej doszło do wyrządzenia szkody. Słusznie także Sąd uznał, iż w ustalonym stanie faktycznym przesłanki te nie zostały spełnione, albowiem powód nie wykazał ani niezgodności z prawem działania lub zaniechania Prezesa Sądu Rejonowego w Starachowicach, ani też poniesienia szkody. Tym samym nie są także spełnione przesłanki określone w art. 361 § 1 k.c.

Mając na względzie powyższe, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Odwoławczy orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd Odwoławczy, biorąc pod uwagę trudną sytuację życiową i ekonomiczną apelującego, jego subiektywne przekonanie o przysługiwaniu mu roszczenia oraz niewielki udział strony pozwanej w postępowaniu apelacyjnym nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu na rzecz strony pozwanej – Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego poniesionych w postępowaniu apelacyjnym.

Na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o adwokaturze (t.j. Dz.U.2009.146.1188 ze zm.) w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 7 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2002.163.1348 ze zm.) Sąd przyznał pełnomocnikowi reprezentującemu powoda z urzędu wynagrodzenie w kwocie 6642 złotych.